

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 839/2016-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Chemko, a. s. Strážske v likvidácii, Moskovská 13, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Advokát Pirč, s. r. o., Kpt. Nálepku 17, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ján Pirč, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1, čl. 26 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a porušenia čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 3, čl. 141, čl. 142 ods. 2, čl. 144 ods. 12, čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 3 ods. 1, čl. 4 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 306/2009 a jeho uznesením z 24. marca 2015 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 194/2015 a jeho uznesením z 29. mája 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Chemko, a. s. Strážske v likvidácii, o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Chemko, a. s. Strážske v likvidácii, Moskovská 13, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1, čl. 26 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), porušenie čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 3, čl. 141, čl. 142 ods. 2, čl. 144 ods. 12, čl. 152 ods. 4 ústavy a čl. 3 ods. 1, čl. 4 ods. 3 listiny a práv podľa čl. 6, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 306/2009 a jeho uznesením z 24. marca 2015 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 194/2015 a jeho uznesením z 29. mája 2015.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalovanou v súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 25 C 306/2009, v ktorom sa [REDACTED] (ďalej len „žalobca“) domáhal najmä určenia neplatnosti okamžitého skončenia jeho pracovného pomeru so sťažovateľkou a náhrady mzdy.

Okresný súd rozsudkom č. k. 25 C 306/2009-331 zo 16. januára 2012 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 14 Co 510/2012 zo 16. apríla 2013 rozhodol, že okamžité skončenie pracovného pomeru žalobcu je neplatné.

Následne okresný súd o nároku žalobcu na náhradu mzdy z neplatne skončeného pracovného pomeru rozhodol svojím rozsudkom č. k. 25 C 306/2009-613 z 9. decembra 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 89 455,33 € a vo zvyšnej časti jeho žalobu zamietol. Vzájomný návrh

sťažovateľky o určenie, že od nej nemožno požadovať ďalšie zamestnávanie žalobcu, okresný súd zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 195/2014-652 z 9. septembra 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že ho v odvolaní napadnutých častiach potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, prípustnosť ktorého právne odôvodnila s poukazom na § 237 písm. f) a g) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení platnom do 30. júna 2016 (ďalej aj „OSP“).

V súvislosti s podaným dovolaním proti rozsudku krajského súdu vyzval okresný súd sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 10 933 €, v reakcii na čo sťažovateľka požiadala o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov pre dovolacie konanie, čo odôvodnila tým, že sú na jej majetok vedené viaceré exekúcie, a preto nie je spôsobilá zaplatiť súdny poplatok za podanie dovolania.

O predmetnom návrhu sťažovateľky rozhodol vyšší súdny úradník okresného súdu uznesením č. k. 25 C 306/2009-712 z 24. marca 2015 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) tak, že jej nepriznal požadované oslobodenie od súdnych poplatkov.

O odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením č. k. 9 Co 194/2015-727 z 29. mája 2015 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“), ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu.

Z dôvodu, že sťažovateľka zastáva názor, že postupom a uznesením okresného súdu, ako aj postupom a uznesením krajského súdu došlo k porušeniu ňou označených práv a ústavnoprávnych princípov, podala ústavnému súdu sťažnosť, v ktorej vznáša štyri okruhy námietok:

- námietka porušenia jej práva na zákonného sudcu, pretože o jej treťom odvolaní rozhodoval senát „9Co“, pričom sťažovateľka považuje za svojho „*zákonného sudcu na KS*

v BA výlučne sudcov určených podľa rozvrhu práce KS BA na konanie a rozhodovanie v senáte 14 Co“,

- námietka formalistického prístupu všeobecných súdov pri hodnotení skutočnej situácie sťažovateľky, najmä s ohľadom na jej celkovú majetkovú situáciu a skutočnosť, že sťažovateľka sa v súčasnosti nachádza v likvidácii a nie je oprávnená vykonávať podnikateľskú činnosť,

- námietka nedostatočného odôvodnenia uznesení všeobecných súdov, pretože tieto sa primeraným spôsobom nevysporiadali so skutkovou a právnou argumentáciou sťažovateľky, ktorou odôvodňovala opodstatnenosť požiadavky na oslobodenie od platenia súdneho poplatku za podanie dovolania,

- námietka nedostatočného odôvodnenia uznesenia krajského súdu, pretože z neho *„nevyplýva aký bol postup na OS BA I po podaní... odvolania sťažovateľa, teda či sa zákonná sudkyňa (na okresnom súde, pozn.) odvolaním sťažovateľa zaoberala a či tomuto odvolaniu (proti uzneseniu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom, pozn.) nevyhovela predtým, než bola vec predložená odvolaciemu súdu.“*

Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Ústavné práva sťažovateľa podľa Čl. 12 ods. 2, Čl. 13 ods. 3, Čl. 20 ods. 1 a 4, Čl. 35 ods. 1, Čl. 46 ods. 1, Čl. 48 ods. 1, Čl. 141, Čl. 142 ods. 2, Čl. 144 ods. 12, Čl. 152 ods. 4 Ústavy, Čl. 3 ods. 1, Čl. 4 ods. 3, Čl. 11 ods. 1, Čl. 26 ods. 1, Čl. 36, Čl. 38 ods. 1 Listiny, Čl. 6, Čl. 13 a Čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli porušené postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 05. 2015, sp. zn. 9 Co 194/2015-727 a postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I zo dňa 24. 03. 2015, sp. zn. 25 C 306/2009-712.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 05. 2015, sp. zn. 9 Co 194/2015-727 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 24.03.2015, sp. zn. 25C 306/2009-712 a súdu I. stupňa vracia vec na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 10.000,- Eur, ktoré sú povinní zaplatiť sťažovateľovi Okresný súd Bratislava I

a Krajský súd v Bratislave, do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia, pričom zaplatením jedného z nich zaniká povinnosť druhého.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu... náhradu trov konania vo výške 355,74,- Eur s DPH.“

Sťažovateľka sa zároveň domáha, aby ústavný súd na základe ňou uvedených skutočností postupom podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nariadil dočasné opatrenie, ktorým odloží vykonateľnosť „*právoplatného uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 05. 2015, sp. zn. 9 Co 194/2015-727 a právoplatného uznesenia Okresného súdu Bratislava zo dňa 24. 03. 2015, sp. zn. 25 C 306/2009-712*“.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj

návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

1. K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv a ústavnoprávnych princípov postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 306/2009 a jeho uznesením z 24. marca 2015

Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Sťažovateľka mala k dispozícii na ochranu označených práv proti postupu okresného súdu a jeho uzneseniu riadny opravný prostriedok, ktorý aj využila. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľky bol v odvolacom konaní krajský súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie sťažnosti v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu a postupu predchádzajúcemu jeho vydaniu, a preto sťažnosť z tohto dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv a ústavnoprávnych princípov postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 194/2015 a jeho uznesením z 29. mája 2015

Sťažovateľka namieta porušenie svojich práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu. Zo sťažnosti možno

vyvodit', že jej podstatou je námietka sťažovateľky, podľa ktorej napadnutým uznesením krajského súdu došlo k neprípustnému zásahu do jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces, a to konkrétne do práva na prístup k súdu, keďže sťažovateľka tvrdila, že spĺňa podmienky na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, a vyčíta krajskému súdu, že nesprávne vyhodnotil jej majetkové pomery.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Ústavný súd sa pridržiava ustálenej rozhodovacej činnosti (I. ÚS 182/2013, III. ÚS 478/2013, m. m. aj I. ÚS 420/2013, II. ÚS 129/2012, III. ÚS 440/2013, IV. ÚS 625/2012), podľa ktorej napadnutými uzneseniami, ktorými súd nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, ako aj uzneseniami, ktoré v inštančnom postupe takéto rozhodnutie potvrdili, nemohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do označených práv a ústavnoprávnych princípov. Samotné vydanie napadnutého uznesenia, ale ani nadobudnutie právoplatnosti tohto uznesenia nemá totiž bez ďalšieho za následok stratu prístupu k súdu pre sťažovateľku. K takému dôsledku by totiž mohlo dôjsť až prípadným vydaním uznesenia o zastavení konania podľa § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku sťažovateľkou.

Ústavný súd poukazuje na to, že proti prípadne vydanému uzneseniu o zastavení konania je prípustné odvolanie. Sťažovateľka tak v rámci odvolacieho konania proti potenciálnemu uzneseniu okresného súdu o zastavení konania bude mať možnosť uplatňovať všetky tie zásadné námietky, ktoré sú obsahom sťažnosti podanej ústavnému súdu. Všeobecné súdy preto budú mať možnosť skúmať, či prípadné zastavenie konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku v konaní, v ktorom sťažovateľke nebolo na

základe jej žiadosti priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, je v danom prípade zlučiteľné s tými právami, porušenie ktorých sťažovateľka namieta.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol ako neprípustnú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2016